

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16 §:n ja metsästyslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annettua lakia ja metsästyslakia. Vieraslajeihin kuuluvien lintujen ja nisäkkäiden pyydystämiseen ja tappamiseen sovellettaisiin, mitä rauhoittamattomien eläinten pyydystämisestä ja tappamisesta säädetään metsästyslaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin lisäksi säätää metsästyslaissa ja metsästysasetuksessa säädettyjä tehokkaammista pyyntivälineistä ja -menetelmistä samoin kuin niiden rajoittamisesta jonkin lintu- tai nisäkäsvieraslajin osalta. Laissa säädettäisiin myös Suomen riistakeskuksen tehtävistä vieraslajien torjunnassa.

Metsästyslakia esitetään muutettavaksi siten, että lakia ei enää sovellettaisi pesukarhuun, piisamiin, rämemajavaan eikä supikoiraan, jotka on Euroopan unionin lainsäädännössä määritelty haitallisiksi vieraslajeiksi. Metsästyslakia ei sovellettaisi enää myöskään minkkiin, joka on määritelty kansallisesti merkittäväksi haitalliseksi vieraslajiksi.

Metsästyslaissa säädettyihin riistalajeihin esitetään lisättäväksi kultasakaali. Säätelyllä varauduttaisiin lajin kannansäätelyyn sen mahdollisesti levitessä Suomeen tulokaslajina erityisesti ilmastonmuutoksen vaikutuksesta.

Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta

Vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annettu laki (1709/2015, *vieraslajilaki*) sisältää täydentävät säännökset EU:n vieraslajiasetuksen¹ soveltamisesta.

Vieraslajilla tarkoitetaan kasvia, eläintä tai muuta eliölajia, jonka ihminen on tahattomasti tai tarkoituksella tuonut lajin luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle. Haitallisella vieraslajilla tarkoitetaan vieraslajia, jonka on todettu uhkaavan tai haittaavan luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemien vaikutusta ihmisten hyvinvointiin.

EU:n vieraslajiasetusta sovelletaan unionin kannalta merkittäviin haitallisiin vieraslajeihin, jotka yksilöidään komission antamalla täytäntöönpanoasetuksella (*unionin luettelo*). Unionin luetteloon kuuluvien lajien lisäksi vieraslajilakia sovelletaan kansallisesti merkityksellisiin haitallisiin vieraslajeihin, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella (*kansallinen luettelo*). Osa vieraslajilain säännöksistä koskee myös sellaisia vieraslajeja, joita ei ole kummassakaan luettelossa määritelty haitallisiksi.

Unionin luetteloon tai kansalliseen luetteloon kuuluvaa haitallista vieraslajia ei saa tuoda Suomeen EU:n ulkopuolelta eikä myöskään toisesta EU-maasta. Lajia ei saa kasvattaa eikä myydä tai markkinoida. Lajin päästäminen ympäristöön on kielletty.

Vieraslajilain 16 §:n mukaan ympäristöön päässyt vieraslajilintu ja -nisäkäs voidaan pyydystää ja tappaa soveltaen, mitä rauhoittamattoman eläimen pyydystamisestä ja tappamisesta säädetään eräissä metsästyslain (615/1993) säännöksissä. Sääntelykokonaisuuden selventämiseksi vieraslajilain 16 §:ää muutettaisiin siten, että vieraslajilintuihin ja -nisäkkäisiin sovellettaisiin yleisesti, mitä metsästyslaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä säädetään rauhoittamattomien eläinten pyydystamisestä ja tappamisesta.

Koska vieraslajilainsäädännön ja metsästyslainsäädännön tavoitteet lajien hallinnassa poikkeavat toisistaan, metsästyslain ja metsästysasetuksen mukainen pyyntivälineiden ja -menetelmien sääntely voisi osoittautua joidenkin vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden torjunnassa epätarkoituksenmukaiseksi. Vieraslajilakiin otettaisiin tämän vuoksi säännös, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin sallia metsästyslainsäädäntöä tehokkaampia pyyntivälineitä ja -menetelmiä tai toisaalta rajoittaa metsästyslainsäädännön mukaisten välineiden ja menetelmien käyttämistä tiettyihin lintu- tai nisäkäs vieraslajeihin.

Laissa säädettäisiin myös Suomen riistakeskuksen tehtävistä vieraslajien torjunnassa.

1.2 Metsästyslaki

Pesukarhu, piisami, rämemajava ja supikoira kuuluvat metsästyslaissa säädettyihin riista-eläimiin, joiden pyydystämiseen ja tappamiseen sovelletaan metsästystä koskevia säännöksiä.

Euroopan unionin lainsäädännössä nämä lajit on määritelty unionin kannalta merkittäviksi haitallisiksi vieraslajeiksi². EU:n vieraslajiasetuksen mukaan jäsenvaltioiden käytössä on oltava

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1143/2014 haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta.

tehokkaita hallintatoimenpiteitä laajalle levinneiden haitallisten vieraslajien hävittämiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi. Tämän vuoksi pesukarhu, piisami, rämemajava ja supikoira ehdotetaan poistettaviksi metsästyslain mukaisista riistalajeista ja sen myötä metsästyslaissa säädettyjen pyyntirajoitusten piiristä.

Kultasakaali *Canis aureus* on euraasialainen keskikokoinen koiraeläin, jonka luontaiset levinneisyysalueet ovat Kaakkois- ja Keski-Euroopassa. Ilmasto- ja elinympäristömuutosten vuoksi kultasakaali on viime vuosikymmeninä levinnyt kohti Länsi- ja Pohjois-Eurooppaa. Kultasakaali voi tulokaslajina uhata alkuperäisiä lajeja kilpailemalla samoista resursseista, saalistamalla, levittämällä tauteja ja loisia sekä risteytymällä alkuperäisten lajien kanssa. Metsästyslakia ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi siten, että kultasakaali lisättäisiin laissa säädettyihin riistaeläimiin ja että lajin kannansääntelyyn sovellettaisiin metsästystä koskevia säännöksiä.

2 Esityksen vaikutukset

Lakiehdotusten vaikutukset ympäristöön arvioidaan myönteisiksi. Ehdotettu vieraslajilain muutos tehostaa keinoja, joilla haitallisiksi määriteltyjen sekä muiden vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden leviämistä voidaan estää. Ehdotus parantaa vieraslajiriskien hallintaa luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Kultasakaalin lisääminen metsästyslaissa säädettyihin riistalajeihin antaa mahdollisuuden säädellä lajin kantaa siinä tapauksessa, että laji ilmastonmuutoksen vaikutuksesta leviää tulokaslajina Suomeen. Sääntelyn avulla voidaan turvata Suomen alkuperäisen luonnon monimuotoisuutta ja tehostaa uhanalaisten lajien suojelua.

Kultasakaalia koskevalla sääntelyllä on kotitalouksille jossain määrin myönteisiä vaikutuksia, koska sääntelyn avulla voitaisiin ehkäistä lajista aiheutuvia vahinkoja koti- ja tuotantoeläimille.

Lakiehdotuksilla ei ole vaikutuksia elinkeinoihin.

Lakiehdotuksilla ei ole vaikutuksia julkiseen talouteen eikä viranomaisten toimintaan. Suomen riistakeskuksen tehtävät ja niiden rahoitus säilyisivät nykyisellään, vaikka tehtäviin liittyvien eläinlajien sääntely siirtyisi metsästyslaista vieraslajilakiin.

3 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

Hallituksen esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: ympäristöministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Luonnonvarakeskus, Suomen ympäristökeskus, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Luonnontieteellinen Keskusmuseo Luomus, Helsingin kaupunki, Hämeenlinnan kaupunki, Birdlife Suomi

² Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/1141, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2016, unionin kannalta merkityksellisten haitallisten vieraslajien luettelon hyväksymisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1143/2014 nojalla.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/1263, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2017, täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2016/1141 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1143/2014 nojalla hyväksytyn unionin kannalta merkityksellisten haitallisten vieraslajien luettelon saattamisesta ajan tasalle.

HE 286/2018 vp

ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Suomen Lemmikkiliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ry ja WWF Suomi sr. Lausunnon antoivat lisäksi Metsästysspanielit Ry, Hangö Udds Skärgårds Jaktförening, Luonto-Liitto ry, Animalia ry sekä yksityishenkilö.

Osa lausunnonantajista vastusti EU:n haitallisten vieraslajien luettelossa olevien lajien poistamista metsästyslain mukaisista riistalajeista. Osa lausunnonantajista esitti, että hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettujen lajien lisäksi riistalajeista tulisi poistaa myös minkki. Monet lausunnonantajat katsoivat, ettei kultasakaalia olisi tässä vaiheessa perusteltua lisätä riistalajeihin.

Metsästyslain tavoitteena on säädellä riistaeläinkantoja kestävän käytön periaatteen mukaisesti, kun taas vieraslajilainsäädännön tarkoituksena on haitallisten vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden tehokas hävittäminen. Riistalajeihin ei tämän vuoksi voi sisältyä haitallisia vieraslajeja.

Esitystä on muutettu siten, että myös minkki poistettaisiin metsästyslain mukaisista riistalajeista.

Kultasakaali kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteessä V tarkoitettuihin yhteisön tärkeänä pitämiin lajeihin, joiden ottaminen luonnosta ja hyväksikäyttö voi vaatia säätelyä. Koska kultasakaali voi lähitulevaisuudessa levitä Suomeen tulokaslajina, laji on perusteltua poistaa tässä vaiheessa vieraslajisääntelyn ja sen mukaisten torjuntatoimien piiristä. Metsästyslailla on varauduttu eräiden muidenkin tulokaslajien kantojen säätelyyn sisällyttämällä ne riistalajeihin.

Lausunnoista ja niiden huomioon ottamisesta on laadittu yhteenveto, joka on nähtävillä Valtioneuvoston hankeikkunassa osoitteessa <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM034:00/2018>.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta

8 §. Luonnonvarakeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Suomen riistakeskuksen tehtävät. Pykälään lisättäisiin säännökset Suomen riistakeskuksen tehtävistä.

Riistahallintolain (158/2011) 2 §:n 1 momentin mukaan Suomen riistakeskus hoitaa sille myös muiden kuin säännöksessä erikseen mainittujen lakien mukaan kuuluvat julkiset hallintotehtävät. Lain 2 §:n 2 momentissa säädetään Suomen riistakeskuksen riistanhoitoon liittyvistä asiantuntijatehtävistä.

Ehdotuksen mukaan Suomen riistakeskus tuottaisi toimialallaan asiantuntijapalveluja myös vieraslajilain toimeenpanossa. Näihin kuuluisivat asiantuntijatehtävät erityisesti haitallisiksi vieraslajeiksi määriteltyjen entisten riistalajien torjunnassa. Riistakeskus huolehtisi lisäksi sille metsästyslaissa säädetystä julkisista hallintotehtävistä, joilla ohjattaisiin tarvittaessa myös haitallisten vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden pyytämistä ja tappamista.

16 §. Ympäristöön päässeen lintu- tai nisäkäslajin pyydystäminen ja tappaminen. Vieraslajilain 16 §:n 1 momentin mukaan haitallinen vieraslajilintu ja -nisäkä voidaan pyydystää ja tappaa soveltaen, mitä rauhoittamattoman eläimen pyydystämisestä ja tappamisesta säädetään metsästyslain (615/1993) 48 §:n 1 ja 2 momentissa ja 49 §:n 1 momentissa. Mainitut säännökset koskevat muun muassa alueen tai rakennuksen omistajan oikeutta pyydystää ja tappaa alueellaan esiintyvä rauhoittamaton eläin sekä eläimen pyydystämistä ja tappamista niin, ettei siitä aiheudu vaaraa muille.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että haitallisen vieraslajilinnun ja -nisäkkään pyydystämiseen ja tappamiseen sovellettaisiin metsästyslain yksittäisten pykälien sijaan yleisesti, mitä metsästyslaissa ja sen nojalla säädetään rauhoittamattoman linnun ja nisäkkään pyydystämisestä ja tappamisesta. Metsästyslain 7 luvussa säädetään oikeudesta pyydystää ja tappaa rauhoittamaton eläin, kielletyistä pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmistä sekä mahdollisuudesta poiketa kielloista Suomen riistakeskuksen luvalla. Metsästysasetuksella on annettu tarkemmat säännökset rauhoittamattoman eläimen pyydystämisessä tai tappamisessa sallituista pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmistä sekä niiden käytöstä.

Pykälän 2 momentti säilyisi nykyisellään.

Pykälän voimassa olevan 3 momentin mukaan vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden pyydystämiseen voidaan käyttää eräitä metsästyslaissa muutoin kiellettyjä pyyntivälineitä ja -menetelmiä. Ehdotetun 1 momentin vuoksi säännös poistettaisiin tarpeettomana.

Ehdotetun uuden 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin metsästyslainsäädännön soveltamisesta vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden pyydystämiseen. Tarkempia säännöksiä voitaisiin antaa, jos se olisi tarpeen lintu- tai nisäkävieraslajin leviämisen estämiseksi. Sääntelyn avulla voitaisiin sallia metsästyslainsäädäntöä tehokkaampien pyyntivälineiden ja -menetelmien käyttö joidenkin lintu- tai nisäkävieraslajien torjumiseksi. Toiseksi metsästyslain mukaisia välineitä ja menetelmiä voitaisiin rajoittaa, jos se olisi tarpeen muun kuin pyynnin kohteena olevan eläinlajin tai sen elinympäristön suojelemiseksi. Sanottu peruste sisältyy EU:n vieraslajiasetuksen 19(3) artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on haitallisten vieraslajien hallintatoimenpiteitä toteuttaessaan otettava asianmukaisesti huomioon erityisesti muut kuin torjunnan kohteena olevat lajit ja niiden elinympäristöt. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin lisäksi antaa tarkempia säännöksiä, jos se olisi tarpeen metsästyslainsäädä-

dännön noudattamisen valvomiseksi. Säännökset voisivat olla vieraslajikohtaisia tai koskea tiettyä pyyntivälinettä tai -menetelmää.

1.2 Metsästyslaki

5 §. *Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet.* Metsästyslain 5 §:n 1 momentissa säädetään riistaeläimistä, joiden pyydystämiseen ja tappamiseen sovelletaan lain metsästystä koskevia säännöksiä kuten kestävän käytön periaatetta, metsästyksen luvanvaraisuutta, sallittujen pyyntivälineiden ja -menetelmien rajoituksia sekä lajikohtaisia rauhoitusaikoja.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin riistaeläinlajisiin sisältyvät nykyisin pesukarhu, piisami, rämemajava ja supikoira. Euroopan unionin lainsäädännössä pesukarhu, piisami ja rämemajava on elokuussa 2016 ja supikoira elokuussa 2017 säädetty unionin kannalta merkittäviksi haitallisiksi vieraslajeiksi. EU:n vieraslajiasetuksen mukaan jäsenvaltioiden käytössä on oltava tehokkaita hallintatoimenpiteitä laajalle levinneiden haitallisten vieraslajien hävittämiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi. Tämän vuoksi pesukarhu, piisami, rämemajava ja supikoira ehdotetaan poistettaviksi metsästyslain mukaisista riistalajeista ja sen myötä metsästyksessä säädettyjen pyyntirajoitusten piiristä.

Riistalajeista poistettaisiin myös minkki. Minkki sisältyy nykyisin kansallisesti merkittävien haitallisten vieraslajien luetteloon, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella 1725/2015. Laji poistettaisiin metsästyslain soveltamisalasta vastaavin perustein kuin edellä on todettu EU:n lainsäädännössä haitallisiksi määritellyistä vieraslajeista.

Lain 5 §:ssä säädettyihin riistaeläimiin ehdotetaan lisättäväksi kultasakaali *Canis aureus*. Lajin luontainen levinneisyysalue on Kaakkois- ja Keski-Euroopassa, missä sen kanta on kasvanut nopeasti monilla alueilla. Lajia esiintyy nykyisin 15 EU-maan alueella. Kanta on vakiintunut Unkarissa, Bulgariassa, Sloveniassa, Kroatiassa ja Kreikassa, ja lisääntyviä pareja on Keski-Euroopassa useassa maassa. Baltian maihin ja Tanskaan kultasakaali on levinnyt 2010-luvulla.

Kultasakaali on tehokas lisääntyjä, joka saa keskimäärin 4-6 ja enimmillään jopa 12 pentua. Esimerkiksi Bulgariassa saaliiksi saatujen kultasakaalien määrä on lähes nelinkertaistunut vuoden 2002 noin 7 000 yksilöstä vuoden 2009 noin 27 000 yksilöön.

EU-maissa kultasakaali on esiintymisalueillaan pääsääntöisesti metsästettävä laji. Saksassa, Puolassa ja Italiassa laji on kuitenkin suojeltu.

Kultasakaali voi tulokaslajina uhata alkuperäisiä lajeja kilpailemalla samoista resursseista, saalistamalla, levittämällä tauteja ja loisia sekä risteytymällä näiden lajien kanssa.

Suomen alkuperäinen lajisto ei ole sopeutunut kultasakaalin tyyppisen keskikokoisen petoon, jonka saalistus poikkeaa laumakäyttäytymisen vuoksi ketun saalistuksesta ja saalistajiston osalta suden saalistuksesta. Kultasakaali-ihäiden ollessa suuri lajin aiheuttama saalistuspaine voi nousta merkittäväksi erityisesti uhanalaisille linnuille EU:n lintudirektiivin mukaisilla erityisillä suojelualueilla ja muilla suojelluilla kohteilla. Kultasakaalin leviäminen lisää myös kotieläimille, erityisesti laiduntaville nuorille lampaille, vuohille ja naudoille aiheutuvaa riskiä.

Koiraeläimenä kultasakaali kykenee risteytymään sekä koiran että suden kanssa. Kultasakaalin säätelemätön leviäminen Suomeen loisi siten edellytykset uusille risteymätyypeille, mikä vaikeuttasi suden kannanhoitoa.

Tulokaslajina kultasakaalin kielteiset vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen näkyvät käytännössä vasta, kun sakaalikanta on kasvanut riittävän tiheäksi ja sen aiheuttama saalistuspaine

HE 286/2018 vp

alkaa vaikuttaa muuhun lajistoon populaatiotasolla. Kultasakaalin vakiinnuttua Suomen lajistoon sen kannansääntely olisi erittäin vaikeaa ja kallista.

Riistalajina kultasakaalin pyydystämiseen ja tappamiseen sovellettaisiin metsästystä koskevia säännöksiä. Metsästysasetuksella voitaisiin säätää, että kultasakaalia koskisi myös metsästyslain 38 a § mukainen saalisilmoitusvelvollisuus, jonka avulla lajin leviämistä voitaisiin seurata. Riistalajina kultasakaalin metsästys voitaisiin toteuttaa koordinoitusti yhdessä ketun metsästyksen kanssa.

Kultasakaali kuuluu EU:n luontodirektiivin³ liitteessä V tarkoitettuihin yhteisön tärkeinä pitämiin lajeihin, joiden ottaminen luonnosta ja hyväksikäyttö voi vaatia sääntelyä. Luontodirektiivin mukaan kultasakaalia voidaan metsästä, mutta lajin hyödyntäminen tai kannanhallinta ei direktiivin 14 artiklan mukaisesti saa olla ristiriidassa lajin suotuisan suojelutason kanssa.

Luontodirektiivin 14 artiklan mukaisista vaatimuksista voidaan poiketa direktiivin 16 artiklassa säädetyin perustein, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa lajin kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä sen luontaisella levinneisyysalueella. Poikkeamisen perusteena voi direktiivin 16 artiklan mukaan olla muun muassa luonnonvaraisen elämistön suojeleminen.

Luontodirektiivin liitteeseen V sisältyvien riistalajien sekä ahman osalta direktiivin 16 artiklan mukainen sääntely on pantu Suomessa täytäntöön metsästyslailla. Vastaava sääntely laajennettaisiin koskemaan kultasakaalia jäljempänä lain 41 a §:n perusteluissa esitetyllä tavalla.

33 §. *Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät.* Edellä lain 5 §:n muuttamiseksi esitetyin perustein pykälän 3 momentista poistettaisiin supikoira.

34 a §. *Ravintohoukutin.* Edellä lain 5 §:n muuttamiseksi esitetyin perustein pykälän 2 momentista poistettaisiin supikoira ja minkki.

37 a §. *Majavan pesän rauhoitus.* Edellä lain 5 §:n muuttamiseksi esitetyin perustein pykälästä ja sen otsikosta poistettaisiin piisami.

41 a §. *Edellytykset eräiden riistaeläinlajien poikkeusluvalle.* Lain 41 a §:n 1 ja 3 momentilla on pantu täytäntöön EU:n luontodirektiivin 16 artiklan säännökset direktiivin liitteiden IV a ja V eräiden lajien rauhoituksesta ja muusta suojelusta poikkeamiseksi. Edellä lain 5 §:n muuttamiseksi esitetyin perustein pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen lisättäisiin kultasakaali.

Kultasakaalia ei tällä hetkellä esiinny Suomessa. Ihmisen toiminta kuten ilmastonmuutokseen vaikuttaminen, elinympäristöjen pirstominen sekä ravintolähteiden tarjonta on mahdollistanut kultasakaalin leviämisen pohjoisemmaksi ja edistänyt sitä. Jos kultasakaali leviää Suomeen, sen kantaa on tarvittaessa perusteltua säädellä pykälän 1 momentissa säädetyin perustein erityisesti lajista luonnonvaraiselle elämistölle aiheutuvien vahinkojen estämiseksi.

42 §. *Vierasperäisen riistaeläimen ja riistaeläinkannan maahantuonti ja luontoon laskeminen.* Edellä lain 5 §:n muuttamiseksi esitetyin perustein pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädetyistä vierasperäisistä riistaeläimistä poistettaisiin pesukarhu, piisami, rämemajava, supikoira sekä minkki ja lajeihin lisättäisiin kultasakaali.

³ Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen elämistön ja kasviston suojelusta.

Kultasakaali sisältyy tällä hetkellä valtioneuvoston asetuksella 1725/2015 säädettyyn haitallisina vieraslajeina pidettävien petoeläinten lajiryhmään. Laji on siten säädetty kansallisesti merkittäväksi haitalliseksi vieraslajiksi. Koska kultasakaalin luokittelun muuttuminen vieraslajista tulokaslajiksi on lähitulevaisuudessa mahdollista, kultasakaali on perusteltua poistaa jo tässä vaiheessa haitallisia vieraslajeja koskevan sääntelyn piiristä. Tämä tehtäisiin ottamalla laji metsästyslain 42 §:ssä tarkoitettuihin vierasperäisiin riistalajeihin, jolloin lajin maahan-tuonti ja ympäristöön päästäminen säilyisivät edelleen kiellettyinä.

2 Tarkemmat säännökset

Vieraslajilakiin ehdotetun muutoksen mukaan vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden pyydystämiseen ja tappamiseen sovellettaisiin metsästyslain ja metsästysasetuksen säännöksiä rauhoittamattomista eläimistä. Säännökset koskevat muun muassa rautojen, loukkujen sekä jousi- ja ilma-aseen käyttämistä. Vieraslajilain mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin kuitenkin antaa tarkempia säännöksiä metsästyslainsäädännön soveltamisesta. Tämä voisi olla tarpeen joko metsästyslainsäädäntöä tehokkaampien pyyntivälineiden ja -menetelmien käyttöönottamiseksi tai toisaalta välineiden ja menetelmien rajoittamiseksi jonkin lajin osalta.

3 Voimaantulo

Lakien ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Vieraslajilain 16 §:n ehdotetun muutoksen mukaan vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden pyydystämiseen ja tappamiseen sovellettaisiin, mitä metsästyslailla ja sen nojalla säädetään rauhoittamattomista eläimistä. Ehdotukseen sisältyisi lisäksi asetuksenantovaltuus, jonka mukaan metsästyslainsäädännön soveltamisesta voitaisiin säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella annettavilla säännöksillä voitaisiin tarvittaessa sekä tehostaa lintu- ja nisäkäsvieraslajien torjuntaa että rajoittaa lajikohtaisesti metsästyslainsäädännön mukaisten pyyntivälineiden ja -menetelmien käyttöä.

Perustuslain 80 §:n mukaan valtioneuvosto voi antaa asetuksia laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan asetuksen antamiseen ja lainsäädäntövallan delegoimiseen liittyvien valtuutusten tulee olla riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Laista tulee käydä selvästi ilmi, mistä on tarkoitus säätää asetuksella.

Ehdotuksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä metsästyslainsäädännön soveltamisesta, jos se olisi tarpeen pykälässä tarkoitetun lintu- ja nisäkäslajin leviämisen estämiseksi, muun kuin pyydystämisen ja tappamisen kohteena olevan eläinlajin tai sen elinympäristön suojelemiseksi taikka metsästyslain tai sen nojalla annettujen säädösten noudattamisen valvomiseksi. Asetuksenantovaltuus olisi riittävän täsmällinen ja tarkkarajainen ohjaamaan valtioneuvoston asetusta, jolla poikkeuksista säädettäisiin.

Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 8 ja 16 § seuraavasti:

8 §

Luonnonvarakeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Suomen riistakeskuksen tehtävät

Luonnonvarakeskus hoitaa sille säädetty tehtävät tämän lain täytäntöönpanossa. Suomen ympäristökeskus ja Suomen riistakeskus tuottavat toimialoillaan tämän lain täytäntöönpanoa varten tarvittavia asiantuntijapalveluja. Suomen riistakeskus huolehtii myös tämän lain 16 §:n toimeenpanoon liittyvistä metsästyslain mukaisista julkisista hallintotehtävistä.

16 §

Ympäristöön päässeen lintu- tai nisäkäslajin pyydystäminen ja tappaminen

Ympäristöön päässyt lintu- tai nisäkäslaji, joka on unionin luetteloon kuuluva tai kansallisesti merkityksellinen haitallinen vieraslaji, saadaan pyydystää ja tappaa soveltaen, mitä metsästyslaissa ja sen nojalla säädetään rauhoittamattoman linnun ja nisäkkään pyydystämisestä ja tappamisesta.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muuhun vieraslajina pidettävään lintu- tai nisäkäslajiin, josta ei säädetä metsästyslaissa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin, mitä 1 momentissa tarkoitettuja metsästyslain ja sen nojalla annettuja säännöksiä sovelletaan tässä pykälässä tarkoitettujen lintu- tai nisäkäslajien pyydystämiseen ja tappamiseen, jos se on tarpeen näiden lajien leviämisen estämiseksi, muun kuin pyydystämisen ja tappamisen kohteena olevan lajin tai sen elinympäristön suojelemiseksi taikka metsästyslain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

2.

Laki

metsästyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 5 §:n 1 momentin 1 kohta, 33 §:n 3 momentti, 34 a §:n 2 momentti, 37 a §, 41 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 42 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 555/2018, 33 §:n 3 momentti laissa 422/2016, 34 a §:n 2 momentti laissa 504/2017, 37 a § laissa 206/2013, 41 a §:n 1 momentin johdantokappale laissa 159/2011 sekä 42 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 1711/2015, seuraavasti:

5 §

Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet

Riistaeläimiä ovat:

1) villikani, metsäjänis, rusakko, orava, euroopanmajava, kanadanmajava, susi, kultasakaali, tarhattu naali, kettu, karhu, mäyrä, kärppä, hilleri, sauikko, näätä, ahma, ilves, itämeren norppa, kirjohylje, halli, villisika, kuusipeura, saksanhirvi, japaninpeura, metsäkauris, hirvi, valkohäntäpeura, metsäpeura ja mufloni;

33 §

Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetusta keinotekoisen valonlähteen käytön kiellosta voidaan kuitenkin poiketa käyttämällä kiinteää keinovaloa villisian metsästyksessä ruokinta-paikalla.

34 a §

Ravintohoukutin

Edellä 1 momentin nojalla säädettävä kiello ei kuitenkaan voi koskea pyyntivälineenä käytetyn loukun tai rautojen suojuksen sisällä käytettäviä syöttejä ketun, mäyrän, hillerin ja nädän metsästyksessä.

37 a §

Majavan pesän rauhoitus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin euroopanmajavan ja kanadanmajavan pesän ja siihen liittyvän rakennelman rauhoituksesta ja rauhoituksesta poikkeamisesta.

HE 286/2018 vp

41 a §

Edellytykset eräiden riistaeläinlajien poikkeusluvalle

Jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä lajin luontaisella levinneisyysalueella, 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, kultasakaalin, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen pyydystämiseen tai tappamiseen:

42 §

Vierasperäisen riistaeläimen ja riistaeläinkannan maahantuonti ja luontoon laskeminen

Tässä pykälässä tarkoitetaan:

1) vierasperäisellä riistaeläimellä villikania, kanadanmajavaa, kultasakaalia, tarhattua naalia, kuusipeuraa, saksanhirveä, japaninpeuraa, valkohäntäpeuraa ja muflonia sekä kanadanhanhea ja fasaania;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

1.

Laki

vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 8 ja 16 § seuraavasti:

<i>Voimassa oleva laki</i>	<i>Ehdotus</i>
8 §	8 §
<i>Luonnonvarakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen tehtävät</i>	<i>Luonnonvarakeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Suomen riistakeskuksen tehtävät</i>
<p>Luonnonvarakeskus hoitaa sille säädetyt tehtävät tämän lain täytäntöönpanossa.</p> <p>Suomen ympäristökeskus tuottaa toimialallaan tämän lain täytäntöönpanoa varten tarvittavia asiantuntijapalveluja.</p>	<p>Luonnonvarakeskus hoitaa sille säädetyt tehtävät tämän lain täytäntöönpanossa.</p> <p>Suomen ympäristökeskus ja Suomen riistakeskus tuottavat toimialoillaan tämän lain täytäntöönpanoa varten tarvittavia asiantuntijapalveluja. Suomen riistakeskus huolehtii myös tämän lain 16 §:n toimeenpanoon liittyvistä metsästyslain mukaisista julkisista hallintotehtävistä.</p>
16 §	16 §
<i>Ympäristöön päässeeseen lintu- tai nisäkäslajin pyydystäminen ja tappaminen</i>	<i>Ympäristöön päässeeseen lintu- tai nisäkäslajin pyydystäminen ja tappaminen</i>
<p>Ympäristöön päässyt lintu- tai nisäkäslaji, joka on unionin luetteloon kuuluva tai kansallisesti merkityksellinen haitallinen vieraslaji, voidaan pyydystää ja tappaa soveltaen, mitä rauhoittamattoman eläimen pyydystämisestä ja tappamisesta säädetään metsästyslain 48 §:n 1 ja 2 momentissa ja 49 §:n 1 momentissa.</p> <p>Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muuhun vieraslajina pidettävään lintu- tai nisäkäslajiin, josta ei säädetä metsästyslaissa.</p> <p>Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua lintu- ja nisäkäslajin pyydystämisessä käytettäviin pyyntivälineisiin ja pyyntimenetelmiin sovelletaan metsästyslain 33 §:ää lukuun ot-</p>	<p>Ympäristöön päässyt lintu- tai nisäkäslaji, joka on unionin luetteloon kuuluva tai kansallisesti merkityksellinen haitallinen vieraslaji, saadaan pyydystää ja tappaa soveltaen, mitä metsästyslaissa ja sen nojalla säädetään rauhoittamattoman linnun ja nisäkkään pyydystämisestä ja tappamisesta.</p> <p>Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muuhun vieraslajina pidettävään lintu- tai nisäkäslajiin, josta ei säädetä metsästyslaissa.</p> <p>Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin, mitä 1 momentissa tarkoitettuja metsästyslain ja sen nojalla annettuja säännöksiä sovelletaan tässä pykälässä tar-</p>

HE 286/2018 vp

tamatta mainitun pykälän 1 momentin 5 ja 15 kohtaa.

koitettujen lintu- tai nisäkäslajien pyydystämiseen ja tappamiseen, jos se on tarpeen näiden lajien leviämisen estämiseksi, muun kuin pyydystämisen ja tappamisen kohteena olevan lajin tai sen elinympäristön suojelemiseksi taikka metsästyslain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

2.

Laki**metsästyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan metsästyslain (615/1993) 5 §:n 1 momentin 1 kohta, 33 §:n 3 momentti, 34 a §:n 2 momentti, 37 a §, 41 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 42 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 555/2018, 33 §:n 3 momentti laissa 422/2016, 34 a §:n 2 momentti laissa 504/2017, 37 a § laissa 206/2013, 41 a §:n 1 momentin johdantokappale laissa 159/2011 sekä 42 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 1711/2015, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 §

5 §

*Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet**Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet*

Riistaeläimiä ovat:

1) villikani, metsäjänis, rusakko, orava, euroopanmajava, kanadanmajava, *piisami, rämemajava*, susi, tarhattu naali, kettu, *supikoira*, karhu, *pesukarhu*, mäyrä, kärppä, hilleri, saukko, näätä, *minkki*, ahma, ilves, itämeren norppa, kirjohylje, halli, villisika, kuusipeura, saksanhirvi, japaninpeura, metsäkauris, hirvi, valkohäntäpeura, metsäpeura ja mufloni;

Riistaeläimiä ovat:

1) villikani, metsäjänis, rusakko, orava, euroopanmajava, kanadanmajava, susi, *kultasakaali*, tarhattu naali, kettu, karhu, mäyrä, kärppä, hilleri, saukko, näätä, ahma, ilves, itämeren norppa, kirjohylje, halli, villisika, kuusipeura, saksanhirvi, japaninpeura, metsäkauris, hirvi, valkohäntäpeura, metsäpeura ja mufloni;

33 §

33 §

*Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät**Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät*

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua keinotekoisien valonlähteen käytön kiellosta voidaan kuitenkin poiketa käyttämällä kiinteää keinovaloa villisian ja *supikoiran* metsästyksessä *villisian* ruokintapaikalla.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua keinotekoisien valonlähteen käytön kiellosta voidaan kuitenkin poiketa käyttämällä kiinteää keinovaloa villisian metsästyksessä ruokintapaikalla.

34 a §

34 a §

*Ravintohoukutin**Ravintohoukutin*

Edellä 1 momentin nojalla säädettävä kiello ei kuitenkaan voi koskea pyyntivälineenä käytetyn loukun tai rautojen suojuksen sisällä käytettäviä syöttejä ketun, mäyrän, hillerin, näädän, *supikoiran* ja *minkin* metsästyksessä.

Edellä 1 momentin nojalla säädettävä kiello ei kuitenkaan voi koskea pyyntivälineenä käytetyn loukun tai rautojen suojuksen sisällä käytettäviä syöttejä ketun, mäyrän, hillerin ja näädän metsästyksessä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sessä.

37 a §

Majavan ja piisamin pesän rauhoitus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säättää tarkemmin euroopanmajavan, kanadanmajavan ja piisamin pesän ja siihen liittyvän rakennelman rauhoituksesta ja rauhoituksesta poikkeamisesta.

41 a §

Edellytykset eräiden riistaeläinlajien poikkeushuvalle

Jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä lajin luontaisella levinneisyysalueella, 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen pyydystämiseen tai tappamiseen:

42 §

Vierasperäisen riistaeläimen ja riistaeläinkannan maahantuonti ja luontoon laskeminen

Tässä pykälässä tarkoitetaan:

1) vierasperäisellä riistaeläimellä villikania, kanadanmajavaa, piisamia, rämemajavaa, tarhattua naalia, supikoiraa, pesukarhua, minkkiä, kuusipeuraa, saksanhirveä, japaninpeuraa, valkohäntäpeuraa ja muflonia sekä kanadanhanhea ja fasaania;

37 a §

Majavan pesän rauhoitus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säättää tarkemmin euroopanmajavan ja kanadanmajavan pesän ja siihen liittyvän rakennelman rauhoituksesta ja rauhoituksesta poikkeamisesta.

41 a §

Edellytykset eräiden riistaeläinlajien poikkeushuvalle

Jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä lajin luontaisella levinneisyysalueella, 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, kultasakaalin, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen pyydystämiseen tai tappamiseen:

42 §

Vierasperäisen riistaeläimen ja riistaeläinkannan maahantuonti ja luontoon laskeminen

Tässä pykälässä tarkoitetaan:

1) vierasperäisellä riistaeläimellä villikania, kanadanmajavaa, kultasakaalia, tarhattua naalia, kuusipeuraa, saksanhirveä, japaninpeuraa, valkohäntäpeuraa ja muflonia sekä kanadanhanhea ja fasaania;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .